

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Мальцев Василь Станіславович**, 1999 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2021 році Придніпровську державну академію будівництва і архітектури, здобувши ступінь вищої освіти магістра за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування». З 2022 року навчався в аспірантурі кафедри містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури (очна форма навчання), виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Архітектура та містобудування».

Спеціалізована вчена рада PhD 72.191 створена згідно наказу ректора Київського національного університету будівництва і архітектури № 129/52-14/90/26 від 30.06.2026 на підставі рішення Вченої ради КНУБА № 44 від 25 червня 2026 року, у складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради - **Кравченко Ірина Леонідівна**, доктор архітектури, професор, професор кафедри теорії архітектури і архітектурного проєктування Київського національного університету будівництва і архітектури;

Рецензент - **Третяк Юлія Вікторівна**, доктор архітектури, професор кафедри дизайну Київського національного університету будівництва і архітектури;

Рецензент - **Ковальська Гелена Леонідівна**, доктор архітектури, професор кафедри теорії архітектури і архітектурного проєктування Київського національного університету будівництва і архітектури;

Офіційний опонент - **Давидов Анатолій Миколайович**, кандидат архітектури, доцент, завідувач кафедри архітектурного проєктування Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури;

Офіційний опонент - **Мерилова Ірина Олександрівна**, кандидат архітектури, доцент кафедри архітектурного проєктування та містобудування Українського державного університету науки і технологій, ННІ ПДАБА.

на засіданні «28» серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» **Мальцеву Василю Станіславовичу** на підставі публічного захисту дисертації «Принципи архітектурно-планувальної організації центрів психологічної реабілітації для військовослужбовців» за спеціальністю 191 - Архітектура та містобудування.

Дисертацію виконано в Київському національному університеті будівництва і архітектури, м. Київ.

Науковий керівник **Куцевич Вадим Володимирович**, доктор архітектури, завідувач кафедри Архітектурного проєктування цивільних будівель і споруд. Керівник навчально-архітектурної майстерні Київського національного університету будівництва і архітектури.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати, зокрема систематизовано типологічні ознаки, розроблено класифікацію та номенклатуру перспективних типів центрів психологічної реабілітації для військовослужбовців (ЦПРВ), сформульовано принципи та прийоми архітектурно-планувальної організації ЦПРВ, удосконалено функціонально-ергономічні засади формування внутрішнього середовища, отримали подальший розвиток типологічні та містобудівні засади розміщення центрів психологічної реабілітації у структурі населених пунктів.

Дисертація виконана державною мовою. Оформлення дисертації відповідає вимогам, встановленим МОН, а також освітньо-науковою програмою «Архітектура та містобудування».

Здобувач має шість наукових публікацій за темою дисертації, з них три статті у фахових наукових виданнях України, три тези доповідей наукових конференцій, які додатково відображають наукові результати дисертації.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Мальцев В. С. Особливості сучасних тенденцій формування архітектурно-просторового середовища реабілітаційних установ для військовослужбовців. Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування, (67), 321–337. 2023. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.67.321-337> (фахове видання України категорії «Б»).
2. Мальцев В. С. Роль після-експлуатаційної оцінки та науково-обґрунтованого проєктування в створенні реабілітаційного середовища для військовослужбовців. Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування, (70), 259-268. 2024. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.70.259-268> (фахове видання України категорії «Б»).
3. Мальцев В. С. Методологічні засади формування терапевтичного середовища військових реабілітаційних центрів на основі науково-обґрунтованого підходу. Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування, (74), 423-434. 2023. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2025.74.423-434> (фахове видання України категорії «Б»).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Мальцев Василь. Особливості сучасних тенденцій формування архітектурно-просторового середовища реабілітаційних установ для військовослужбовців. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Буд-майстер-клас-2022». Київ. КНУБА, 2022. С. 77-78.
2. Мальцев Василь. Соціально-економічні фактори у проєктуванні реабілітаційних установ в Україні. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Буд-майстер-клас-2025». Київ. КНУБА, 2025. С. 103-104.
3. Мальцев Василь. Модульні будинки у структурі сучасних реабілітаційних центрів. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Буд-майстер-клас-2025». Київ. КНУБА, 2025. С. 85-86.
2025. С. 13-17

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Голова ради - доктор архітектури, професор **Кравченко Ірина Леонідівна**, професор кафедри теорії архітектури і архітектурного проєктування Київського національного університету будівництва і архітектури. Дякую офіційним опонентам і рецензентам, які ретельно опрацювали представлену наукову працю і надали низку важливих зауважень, з якими я погоджуюсь. Від голови ради зауважень немає. Роботу підтримую, тема актуальна, дисертація виконана у повному обсязі з дотриманням усіх вимог.

Рецензент - доктор архітектури, професор **Третяк Юлія Вікторівна**, доцент кафедри архітектурного проєктування цивільних будівель і споруд Київського національного університету будівництва і архітектури, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У роботі подано 13 загальних висновків, зміст яких не зовсім відповідає позиціям наукової новизни. Пункти наукової новизни мають лаконічний характер, який не спостерігається у занадто розлогих і детальних підсумкових висновках.
2. У текстах дослідження спостерігається плутанина понять «методика» та «методологія». У позиціях, наприклад, наукової новизни вказано, що удосконалено методику дослідження, хоча правильніше було б удосконалювати методологію досліджень.
3. Визначені в роботі принципи архітектурно-планувальної організації реабілітаційних центрів для військовослужбовців носять універсальні, широко розповсюджені у подібних наукових працях назви, що робить їх не унікальними. Бажано, щоб принципи, сформульовані у дослідженні, по суті визначали формування архітектурного середовища не будь-якого, а конкретного типу установ реабілітації.
4. У роботі розроблено певні аналітичні схеми, які не проілюстровані проектними рішеннями, а саме: схемами генеральних планів, планами поверхів, фасадами, об'ємними рішеннями будівель і з цієї причини виглядають дещо абстрактними (рис. 2.9, 2.10, 3.2).
5. Як побажання, можна було б рекомендувати включити до роботи не тільки методологію дослідження даної проблематики, а й пропозиції з методики проєктування будівель та комплексів центрів реабілітації військових. Такий алгоритм зв'язав би теоретичні принципи і практичні рекомендації в єдину систему, зробив би дослідження глибшим і спрямованим на реальне проєктування та будівництво реабілітаційних центрів.

Рецензент - доктор архітектури, доцент **Ковальська Гелена Леонідівна**, професор кафедри теорії архітектури і архітектурного проєктування Київського національного університету, схвально оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, висловила окремі зауваження:

1. У переліку термінів та визначень понять, наведених на початку роботи, відсутній об'єкт дослідження - центр психологічної реабілітації для військовослужбовців. Для чіткого розуміння автору дослідження бажано було надати власне формулювати об'єкт.
2. Є декілька зауважень до формування наукової новизни роботи. Не зовсім коректно, з текстовими повторами сформульовано деякі пункти, а саме: «удосконалено методику дослідження формування архітектурно-планувальної організації центрів психологічної реабілітації військовослужбовців із урахуванням медико-технологічних процесів, психосоціальних чинників та вимог безпечного терапевтичного середовища» і «удосконалено методологію дослідження архітектурно-планувальної організації центрів психологічної реабілітації для військовослужбовців шляхом інтеграції ... методів ...»;
3. Текстові повтори присутні також в даних пунктах: «вперше систематизовано окремі типологічні ознаки та визначена класифікація та номенклатура перспективних типів центрів ...» і «отримав подальший розвиток типологічний ряд центрів ...».
4. Сумнівною є позиція автора, зазначена в науковій новизні, що саме вперше визначено закономірності та особливості організації простору центрів психологічної реабілітації для військовослужбовців та впливу його на процес відновлення пацієнтів, адже тема реабілітації військових на сьогодні є актуальною, але не новою у різних сферах наукових досліджень.
5. Запропонована класифікація і номенклатура центрів охоплює значну кількість ознак та форматів психологічної допомоги. Для підвищення зручності практичного застосування доцільним могло б бути більш виразне зіставлення авторської типології з чинними нормативними та медико-організаційними класифікаціями.

Офіційний опонент - кандидат архітектури, професор, **Давидов Анатолій Миколайович**, декан архітектурного факультету Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури (НАОМА), надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Перевищена кількість тексту анотації (12 аркушів), що заважає сприйняттю матеріалу. Згідно вимогам по оформленню дисертацій обсяг анотації становить 0,2 - 0,3 авторських аркуша (приблизно 4,5–7 сторінок тексту). Також перевищена кількість ключових слів (21). Згідно вимогам, кількість ключових слів становить від п'яти до п'ятнадцяти.
2. Вважаю не вдалим розташування основного, підрозділу 2.4 вже у другому розділі, ще і попереду підрозділу 2.5. Таким чином розділ складається з 5 підрозділів, а заключний, третій розділ має менший об'єм і тільки три підрозділи. Логічним, на мою думку було б перемістити підрозділ 2.4, де визначаються основні принципи у третій розділ, що зробило би структуру дослідження більш послідовною та логічною.
2. Формулювання мети потребує скорочення і не потребує додаткових завдань та меж. Для цього є відповідні розділи вступу. Те ж саме зауваження можна зробити до формулювання предмету дослідження та новизни.
3. Вважаю ідентичними пункт 1 та пункт 5 у формулюванні новизни у підпункті «удосконалено».
4. Відсутній другий висновок (гадаю, що стосується методики дослідження) у висновках до другого розділу (арк. 159).
5. Є зауваження до оформлення тексту. Описка на титулі. Не вдало розташовані ілюстрації в тексті, що створює пробіли у якості практично порожніх сторінок: 91, 101, 122, 146, 180, 187, 193, 198, 248, або напів порожніх: 215, 218.
6. У підрозділі 2.3 «Функціональні та архітектурно-планувальні рішення» відсутні схеми архітектурно-планувальних рішень центрів реабілітації, у той же час, у підрозділі наведено не вдалий, на мій погляд, приклад розташування ліжок у двомісній палаті, де вони знаходяться у темній зоні, та одна з них біля зовнішньої холодної та темної стіни. (рис.2.8.1).
7. Формулювання назви «принцип функціональності» не відповідає глибині сенсу, якій в нього закладено і не відображає пропозицій автора. Напевно формулювання «Принцип автономії, або розмежування функціональних блоків» сприяло би логіки всієї концепції.
7. У висновку 4 другого розділу заявлено: визначено роль принципу багатofункціональності. Але даного принципу немає у переліку визначених.

8. Розділ 3.2. надає пропозиції з номенклатури перспективних типів ЦПРВ (рис.3.3. арк 181) але, на жаль, не представлені схеми архітектурно-планувальної організації визначених типів центрів.

Офіційний опонент - кандидат архітектури, доцент **Мерилова Ірина Олександрівна**, доцент кафедри архітектурного проєктування та містобудування Українського державного університету науки і технологій, ННІ ПДАБА надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У підрозділі 1.4 «Класифікація реабілітаційних центрів» автор визначає окремим перспективним варіантом «розміщення центрів психологічної реабілітації на базі військових об'єктів-госпіталів, військових містечок або навчальних центрів», що дозволяє використовувати існуючу інфраструктуру та забезпечувати «безпосередній зв'язок із системою військової медицини» (с. 91). На с. 92 зазначено, що можливі негативні асоціації мають бути зменшені шляхом спеціального архітектурного опрацювання середовища. Водночас у третьому розділі рекомендується «уникати близькості» до військових частин, полігонів, стрільбищ та аеродромів, а відстань до таких об'єктів визначено як «не менше 3-5 км» (с. 171). Без додаткових умов ці положення виглядають суперечливими. Авторіві доцільно було б диференціювати їх залежно від функціонального типу центру, етапу реабілітації, психоемоційного стану пацієнтів, характеру військового об'єкта та можливості просторового відокремлення ЦПРВ від потенційних акустичних, візуальних і психологічних тригерів.
2. У положеннях наукової новизни автор зазначає, що ним «вперше [...] сформовано принципи та прийоми архітектурно-планувальної організації центрів психологічної реабілітації для військовослужбовців» та «визначено закономірності та особливості організації простору [...] та впливу його на процес відновлення пацієнтів» (с. 38). Водночас у підрозділі 2.4 «Основні принципи та прийоми архітектурно-планувальної організації» до основних віднесено принципи «функціонального зонування, компактності, гнучкості та адаптивності» (с. 141), а також багатфункціональності, гуманізації й безбар'єрності (с. 145-149). Зазначені положення є цілком доцільними, проте мають загальний характер і традиційно застосовуються у проєктуванні медичних, реабілітаційних та інших громадських закладів. У роботі недостатньо чітко розмежовано, які з принципів є загальнопроєктними, які адаптовано автором до потреб військовослужбовців із ПТСР, а які становлять принципово новий науковий результат. Доцільною виглядає конкретизація специфічного змісту кожного з принципів саме для ЦПРВ та демонстрація, якими особливими прийомами він відрізняється від відповідних принципів проєктування інших лікувально-реабілітаційних закладів.
3. У підрозділі 3.2 «Перспективні типи ЦПРВ» другим типом названо «центри реабілітації у прифронтових зонах» (с. 179-180). У висновках до третього розділу цей тип відсутній, натомість з'являються «центри стаціонарної інтенсивної терапії» (с. 208). У загальних висновках «центри кризової інтервенції» та «інтенсивної терапії» об'єднано в один тип, а центри у прифронтових зонах знову включено до переліку (с. 212). Таким чином, склад запропонованої номенклатури у тексті підрозділу, висновках до розділу та загальних висновках є неузгодженим. На наш погляд, авторіві було б варто більш чітко розмежувати класифікаційні ознаки та подати результати у вигляді багатокритеріальної таблиці, де окремо визначити базовий функціональний тип центру, його містобудівну локалізацію, форму перебування, тривалість реабілітації, рівень медичної інтеграції та терапевтичну спеціалізацію. Це дозволило б усунути взаємне накладання типів і забезпечити однозначність одного з ключових результатів дисертаційного дослідження.
4. Практичну цінність роботи підсилює значна кількість запропонованих автором кількісних параметрів щодо місткості, площі, функціонального співвідношення блоків, розмірів ділянок, санітарних розривів та інженерного забезпечення (с. 93-95, 160-172, 201). Водночас в дослідженні не представлено детального розкриття методу їх визначення та меж застосування, а також безпосередньої відповідності між кожним кількісним показником і джерелом його обґрунтування. На нашу думку, автору було б доцільно систематизувати кількісні рекомендації із зазначенням джерела кожного параметра, методу його отримання, розрахункових передумов, меж застосування та статусу (нормативного, аналітичного або авторського). Таке уточнення дозволило б усунути виявлені невідповідності у посиланнях та

суттєво підвищити наукову обґрунтованість і практичну достовірність запропонованих рекомендацій. Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Мальцеву Василю Станіславовичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

 Ірина КРАВЧЕНКО

Підпис голови разової спеціалізованої
вченої ради Ірини КРАВЧЕНКО засвідчую

Перший проректор



 Юрій ДУДНИК